

Leonid Leonov: Zlatý kočár

Překlad-úprava : L.Suchařípa, režie: J.Klusáková, scéna: M. Kališ jh,
kostýmy: J. Růžička j.h.

premiéra 15.10.1982

zhlédnuto 10.11.1982 v Mostě

L. Leonov je vlastně v současné době sovětským klasikem - stejně jako A. Arbutov. Navazuje velice výrazně na linii děl A.P. Čechova. Markantně to dokládá i Zlatý kočár - hra, již autor dle vlastních slov komponoval jako symfonii. Lidé se zde setkávají, osvěžují si svou minulost a zase se rozcházejí, protože už jsou změněni. Doba předválečná, válečná a těsně poválečná - to je časové rozvržení děje. Mostecká inscenace, která je dílem mladé autorky, je nesporně citlivá, herecky vyrovnaná, pozorná k textu a k jeho významové složce. Z celku, tak jak se před námi odvíjí, je zřejmé, že autorka cítí více s mladými, protože jim lépe rozumí. Lépe rozpracovává jejich dramatické situace, čitelněji motivuje jejich jednání, vztahy atd. Starší obsazení je však typově dosti přesné, odpovídá charakterům předlohy a dovede samo o sobě ledacos vytěžit i tam, kde jim režie uvolňuje prostor pro hru. Někde bychom potřebovali více vypracovat setkání i rozchody, jemněji sdělovat stavy pocitů stejně tak při setkáních, jako při rozloučení a rozchodu. Upoutává zde na sebe hlavně zkušená E. Černá, která obdařila svou Marii životní obsažností a plností. Její nelehký život, zklamání v lásce i v manželství, odpovědnost mateřská - to vše dostává v jejím podání lidsky čitelnou podobu. Režie by však potřebovala více rozpracovat a motivovat vzájemný vztah ke Karajevovi v podání I. Holuba, zřetelněji vymezit jejich minulost. I. Holub má pro svého uhlazeného akademika zjev i chování, ale k tvárnějšímu výrazu by také potřeboval sdělovat více ze svého bývalého vztahu k Marii. Lépe by vyzněl kontrast minulosti a přítomnosti, proměna vztahů a citů.

Dostatečně plasticky i motivovaněji vyznívá zobrazení mladých lidí, kteří si začínají ujasňovat své citové vztahy i svou zodpovědnost k životu. Především je mnohotvárně vyjádřen vztah slěpého Tomáše k Marce i jeho závěrečné rozhodnutí odejít z domu na samostatnou cestu životem. O. Tesař jako Tomáš je přesvědčivý, přirozený, lidsky zajímavý a je bez sentimentality, která se lehce nabízí. I A. Slezáková jako Marka postihuje ve svém projevu podobu mladé dívky, která si chce utvořit život podle svého a jít za svým cílem. Dobře sem zapadá i Z. Košata jako Julius - poznamenaný životní úrovní syna akademika Karajeva. Na menších plochách stačí ostatní vyjádřit své postavy tak, že dokreslují děj i jeho zvláštní atmosféru. Především je to K. Nonner jako Něprjachin, v němž rozehrává jeho žoviálnost i lidskou přirozenost, oživuje děj svými výroky i svým celým gestickým projevem. Dobře mu sekunduje V. Mrázková jako jeho žena Dášenska, s celou svou hartivostí i snahou být energická v rodině. O. Kemrová jako Tabun-Turkovská sem vnáší jízlivost i nadutost a cizorodost člověka, který si osobuje jiná práva pro život. J. Havlík jako Berjozkin zaujme mužnou přímostí i citlivostí a L. Hádl jako fakír Rahum dotváří celý ten zvláštní a zároveň v poválečné době tak přirozený svět několika lidí, kteří se před námi setkávají v neobvyklých situacích.

Scéna je na malém prostoru jeviště výmluvná, účelná - lavice, stůl, palandy - to vše navozuje atmosféru poválečných dnů i charakter prostředí. Režie mohla vytěžit ještě více v celém tom kontrastu, který nám vyznívá při posuzování života Marie a akademika Karajeva, který se zde ocitá po tolika letech.

Ale na možnosti mosteckého souboru je to inscenace ambiciózní, pečlivě zpracovaná v celkovém aranžmá, ve výkladu postav i v zachycení celého etického poslání. A výpověď o lidech naší nedávné minulosti dochází k divákovi v celém jevištním ztvárnění.

Miroslav Křovák

16/12/82-10